

Zahvaljujem se, poštovane kolege i dragi prijatelji, na ovakvom iskrenom i srdačnom prijemu. Zaista mi je čast i zadovoljstvo biti u Sarajevu. Ovo je grad koji nosi težinu historije i obećanje budućnosti u svakom kamenu i ulici.

Za mene lično, Sarajevo je više od samog grada- to je simbol otpornosti, različitosti, grad intelektualaca i umjetnika, kulture i naslijeđa. U Sarajevu svaki kutak šapuće priču kreativnosti, borbe i trijumfa.

Kao što znate, 3. i 4. decembra trebalo je da se mi, lideri sa Zapadnog Balkana okupimo u Neumu povodom plana rasta Evropske Unije. Nakon Skoplja u januaru, Tirane u februaru i Kotoru u maju, Neum je trebalo biti četvrti sastanak o Planu rasta ove godine. Međutim, samit u Neumu je otkazan. Ali ja nisam mogao otkazati posetu Sarajevu.

Prije nego što nastavim, dozvolite mi jedan prijateljski podsjetnik. Ako pogrešim tokom izražavanja, unaprijed se izvinjavam zbog grešaka na bosanskom jeziku. U osnovnoj školi sam učio srpsko-hrvatski jezik, od jednog nastavnika crnogorca.

Želio bih započeti ovaj govor odlomkom velikog bosansko-hercegovačkog političara, političkog zatvorenika, filozofa i pisca koji je bio i prvi predsjednik nezavisne Republike Bosne i Hercegovine, Alije Izetbegovića:

Dana 9. jula 1992. godine, na sastanku OSCE-a u Helsinkiju, samo tri mjeseca nakon početka rata, predsjednik Izetbegović rekao je, citiram: „Bosna nije nastala nakon raspada Jugoslavije. Ona je već bila nezavisno evropsko kraljevstvo prije šest vijekova. Smještena na granici između dvije crkve, i njihovim različitim duhovnim orijentacijama, i tada je bila priznana od strane susjednih država, uključujući Svetu Stolicu. Zatim su uslijedili vijekovi turbulentne historije, od kojih je rezultat Bosna i Hercegovina kao multinacionalna, multireligijska i multikulturna država.“kraj citata.

Drugim riječima, Bosna je postojala prije, tokom i nakon Jugoslavije i nastaviti će postojati kao multinacionalni, multireligijski i multikulturni demokratski državnopravni subjekat međunarodnog prava.

Ne samo kao predstavnik svoje zemlje, danas dolazim u Sarajevo također kao i prijatelj i partner. Naš odnos je ukorijenjen u ljudima i vrijednostima koje dijelimo—demokratiji, vladavini prava, ljudskim pravima i nepokolebljivoj posvećenosti dostojanstvu svakog pojedinca.

Sarajevo je od Prištine udaljeno manje od 6 sati, ali da bih došao ovdje, ja i moja delegacija morali smo proći kroz barijeru viznih restrikcija. Ja donosim vama pozdrave građana Kosova koji u Bosni vide prijatelja čije prijateljstvo je dugo bilo uskraćeno. Ali mi dijelimo historiju i imamo zajedničku evropsku budućnost. Zbog toga smo odlučili da jednostrano implementiramo sporazum o slobodi kretanja ličnim kartama koji smo postigli zajedno u sklopu Berlinskog procesa.

Kosovo i Bosna su povezani ne samo kroz zajedničku historiju i porodične veze, već i kroz bolnu i tragičnu prošlost. Na mnogo načina, Kosovo je dužno Bosni. Velikim dijelom, to je bilo zbog strahota kojima je svijet svjedočio ovdje u Bosni i Hercegovini, i s time intervenisao na Kosovu prije nego što je u Bosni, da obustavi genocid Srbije.

NATO je u Bosni i Hercegovini intervenisao poslije Srebrenice, dakle tokom četvrte godine rata, dok je na Kosovu intervenisao tokom druge godine rata, zbog Srebrenice. Ja znam da se u Bosni i Hercegovini negira genocid. Juče je navršeno 5 godina od izjave predsjednika Srbije, Aleksandra Vučića koju želim citirati: I ja i svi članovi Srpske liste ponavljamo da je Račak fabrikovan. Dakle, Predsjednik Srbije, nazvao je

zastrašujućim to što je jedan srpski političar na Kosovu osuđen na dvije godine zatvora zato što je za masakr u Račku rekao da je izmišljen. Poručio je da i on sam ponavlja da je fabrikovani zločin i upitao da li će zbog toga sve da nas osude. „To je zastrašujuće“, rekao je on novinarima u Šapcu prije 5 godina i nastavio: „Svi članovi Srpske liste ponoviće isto, i ja ponavljam sada, fabrikovani je zločin u Račku, gdje je sve falsifikovao onaj belosvjetski prevarant, lopuža i hoštapler Voker“, rekao je Vučić.

Ali dragi prijatelji, verujem da se svi mi slažemo da umjesto da bude ljut, režim u Beogradu treba da se stidi.

I ne mogu da ne podsjetim ovom prilikom na riječi Ričarda Holbruka u predgovoru knjige Dereka Scholea, a koji glasi ovako, citiram: Sa vremenske distance, postoji mnogo stvari koje smo mogli bolje uraditi prije, tokom i nakon Dejtona. Još uvijek žalim, na primjer, što sam pristao da bosanski Srbi zadrže ime Republika Srpska za svoj entitet. Predsjednik Bosne i Hercegovine Alija Izetbegović je bio u pravu kada mi je rekao da je to "nacističko ime". Trebali smo se više truditi da ga promijenimo, i iz praktičnih i iz simboličkih razloga."kraj citata Ričarda Holbruka.

Znači, Srbija negira genocid na Kosovu, negira genocid u Bosni i Hercegovini, negira masakr u Srebrenici, takođe i masakr u Račku, oni negiraju svoju zločinačku prošlost jer time dokažu i pokažu da zapravo oni bi ponovili to što su uradili kad bi opet imali mogućnosti, zato je veoma važno da mi osnažimo naše države i na taj način mi pomažemo i njima da ne ponove svoj zločin.

Sada je potrebno liderstvo koje odražava raznolikost Bosne i Hercegovine i njenu jedinstvenu istoriju i kulturu. Ti lideri već postoje ovdje, lideri koji prevazilaze podjele i ujedinjuju ljude na temelju zajedničkih potreba i prava: pristojan posao i platu, osjećaj pravde i jednakosti, dobre škole i puteve, čist zrak, zdravlje i socijalnu zaštitu.

Budućnost Bosne zavisi ne od odluka koje se mjere preciznom ravnotežom između tri entiteta, već od onoga što je dobro za sve Bosance kao državljane. Zavisi od lidera koji grade, a ne uništavaju.

Danas je, bitniji nego ikada prvenstveno evropski put. Zbog toga se trebamo posvetiti ekonomskom rastu, demokratskom napretku i društvenom razvoju.

Oni koji žele na evropski put neka nam se pridruže, oni koji ne žele nek iščeznu jer Evropa je naš kontinent, mi želimo tu i da dobivamo ali takođe i da damo svoj doprinos.

Demokratija i vladavina prava su suštinski, što znači da niko ne bi trebao biti iznad zakona, ali isto tako ni izvan zakona. Prečesto, oni koji se smatraju iznad zakona povezani su s onima koji djeluju izvan zakona.

Za obične građane, prisustvo vladavine prava znači slobodu, dok za kriminalce to znači suprotno. Prisutnost političara iznad zakona i kriminalaca izvan zakona razlog je što imamo veliki uticaj organizovanog kriminala u našoj balkanskoj regiji. Upravo te strukture hrane napetosti u našem regionu i prete novim konfliktima i ratovima.

Zbog toga je nama vladavina prava osnov svakog koraka. Vladavina prava i ljudska prava kao neotuđivi deo demokratije, su principi na kojima zasnivamo našu vladu u Republici Kosova i vodimo zemlju ka boljoj

budućnosti i demokratsko gradjenje državnosti Kosova se odvija naspram knjiga i učenja demokratskog zapada, prije nego prema njihovom ophođenju.

Iako smo imali najveće prijetnje i napade od strane Srbije, u ove četiri godine smo imali najveći ekonomski rast i demokratski napredak od proglašenja nezavisnosti. Pokazali smo dobre rezultate u borbi protiv korupcije i organizovanog kriminala, te podigli se za 20 mjesta na listi Transparency Internationala percepcije korupcije. A prosječan ekonomski rast u 3 godine naše vladavine je 6,36% bruto domaćeg proizvoda; • Dvostruko povećanje izvoza i poboljšanje omjera izvoz-uvoz sa 1:9 na 1:6; Nezaposlenost je opala od 26% na 11%. Imamo najniži javni dug u Evropi samo 17%. Povećali smo državni budžet za 50% od 2021 do sada ne mijenjajući fiskalnu politiku. Znači, ljudi kada vjeruju da u vladi nema korupcije i kada imaju nadu i optimisti su, onda oni su spremni i više trošiti i manje štediti. A to je dobro, to je bolje i za njihov život i za ekonomiju države. Mi smo taj dobit, ovaj rast raspodijelili narodu, tako da smo utrostručili minimalnu platu, zbrinuli majke i decu finansijskom pomoći na mesečnoj bazi, te udvostručili zaposlenost mladih.

Za četiri godine naše vlade, prosječan ekonomski rast na kraju biće iznad 6%, bez pada ispod 4% u bilo kojoj godini. Promet preduzeća porastao je sa 12 milijardi evra, koliko je bio prije naše vlade, na 22 milijarde evra ove godine.

Osigurali smo besplatno školovanje i studije, te investirali u mlade, sport i kulturu. 2030.godine, Kosovo će organizovati Mediteranske igre. Nastavljamo graditi po cijeloj teritoriji Kosova mnogo novih stadiona. A samo za organizaciju ovih Mediteranskih igara smo izdvojili 250 miliona evra.

Dali smo više od 300 miliona evra finansijske podrške za gotovo 120 hiljada farmera • Oko 10 miliona evra za žene u poljoprivredi, pojednostavili smo postupke za prijavu za subvencije; Dali subvencije i za naftu i za veštačko đubrivo i za rendiment, produktivnost u žetvi osim za površinu njiva poljoprivrednika na Kosovu.

Usvojili smo zakon o platama u javnom sektoru i time smanjili razliku u platama koja je od 1:20 spala na 1:4,78 a od jula meseca iduće godine će biti 1:4. Što manje nejednakosti to je veća povezanost u društvu i veća agregatna potražnja u ekonomiji.

Znači, ako padne nejednakost u jednom društvu raste kohezivnost tog društva ali također to je dobro i za ekonomiju jer agregatna potražnja također raste.

BDP Kosova ove godine je 7 puta veći naspram 2000.godine koja je prva godina od oslobođenja, i 3 puta veći naspram 2008.godine kada smo proglasili nezavisnost, a 50% veći od prije 5 godina, dakle 2019.godine, koja je prva pre pandemijska godina. Znači oslobođenje i nezavisnost su se i ekonomski isplatile.

Poreski dohoci na Kosovu ove godine su veći za 60% u poređenju sa 2019.godinom, 75% u odnosu na 2020.godinu, pandemija, kad nismo imali vakcine, i 40% u poređenju sa 2021.godinom, prvom godinom našeg mandata.

Izvršili smo restauraciju objekata kulturnog naslijeđa, uključujući 100 intervencija na objektima, te tako učinili dvostruko više za kulturnu baštinu u odnosu na prethodnih 20 godina.

Organizovali smo uspješnu aukciju solarne energije i sada smo i pripremili organizovanja aukcije energije vjetra. Uložili smo u tranziciju prema zelenoj energiji i zaštiti ambijenta. Do kraja ove decenije, Kosovu je

potrebno 7 milijardi evra investicija u oko 50 projekata vezanih za energiju, zaštitu ambijenta i transporta, i to će biti investicija i iz našeg budžeta takođe iz privatnog sektora.

Renovirali smo državne klinike i duplo uvećali budžet za zdravstvo i odbranu. Ulažemo u odbranu ali, ako mene pitate, mislim da moramo da ulažemo mnogo više novca u ljude, a manje u političare i vojske. Pa onda postavlja se pitanje zašto onda ulažemo u vojske? Zato što još uvijek imamo lidere na Balkanu koji teže podjelama i teritorijalnoj ekspanziji. Oni ulažu u vojsku zbog tih razloga, a mi smo primorani trošiti na odbranu. Problem je, dakle ekspanzionistički hegomonistički mentalitet našeg severnog suseda.

Ali ipak ja sam optimista u smislu da danas više nema nacionalizma masa kao goriva za ratnu mašineriju diktatora. Ukoliko bi neko doveo jedan kamion sa kalašnjikovima pre 30 godina, u mnogim selima bi isti ispraznili za pola sata. Danas te međutim, prijave policiji. Dakle ukoliko te uhvate sa kalašnjikovom, prijavljuju te policiji, i ja mislim da je ovaj veoma dobar napredak koji smo postigli. Ipak treba da budemo oprezni, jer ruska agresija na Ukrajinu predstavlja brutalno narušavanje suvereniteta jedne nezavisne države, čin koji podsjeća na najmračnije trenutke evropske istorije. Ovaj nemilosrdni pokušaj uništenja ukrajinskog identiteta i teritorijalnog integriteta ogleđa se i u separatističkim politikama na Balkanu. Kao što je ruska invazija direktna prijetnja miru i sigurnosti u Evropi, tako i secesionističke težnje unutar predstavljaju ozbiljan izazov opstanku demokratskog društva. Vrijeme je da svi, na Kosovu, u Bosni i Hercegovini i šire, osude ovakve politike koje potiču podjele, nasilje i mržnju, jer šutnja pred agresijom i separatizmom vodi samo ka novim sukobima i tragedijama.

E danas sigurnost moje države Republike Kosova se svodi na sigurnost naših granica. Projekat Velike Srbije koji se danas zove Srpski svijet nema granica jer ne želi i ne može da ih ima. Zbog toga mi moramo da sačuvamo najviše, najdužu granicu koju imamo, baš sa Srbijom.

Srbija izjavljuje da Bosna i Hercegovina je možda privremena država, možda će se i raspasti ali verujte meni koji ih zna veoma dobro, oni kažu to od straha da će se oni sami raspasti. Nakon raspada bivše Jugoslavije, Srbija se plaši da je na redu ona da se raspadne. E sad, kad kog pominju Republiku Srpsku u Beogradu, budite sigurni da mnogo češće nego što mi pomislimo oni pominju Republiku Srpsku da ne bi pomenili Vojvodinu. Također mi smo svedoci toga da se prave paralele ponekad između naših dviju država ali kada je Međunarodni sud pravde obznanio svoje Savjetodavno mišljenje o Kosovu u julu 2010.godine u kojem je naveo da proglašenje nezavisnosti Kosova nije značilo kršenje međunarodnog prava, odmah iz republike Srpske su se javili neki i rekli da možda oni bi sad trebali da upotrebljavaju tu odluku Međunarodnog Suda Pravde. Ali stvari su dijametralno različite u smislu da kao što je i napisao Noel Malkolm u stavu 112 tog Mišljenja, Međunarodni Sud Pravde je sažeo argument koji su navele mnoge države a sa kojima se Sud složio da, kada je Vijeće Sigurnosti donijelo Rezoluciju 1244 o međunarodnoj upravi nad Kosovom, da je Vijeće Sigurnosti željelo spriječiti kosovsku deklaraciju o nezavisnosti, uradilo bi to na jasan i nedvosmislen način u samom tekstu Rezolucije, kako je to učinilo u Rezoluciji 787 iz 1992.godine u vezi sa Republikom Srpskom. Relevantno poglavlje Rezolucije 787 stav 3 navodi da Vijeće Sigurnosti snažno reaffirmira svoj poziv svim stranama i drugima kojima se tiče da strogo poštuju teritorijalni integritet Republike Bosne i Hercegovine te potvrđuju da neće biti prihvaćen bilo koji unilateralno proglašeni entitet, ili rješenja nametnuta u suprotnosti s ovim stavom. Princip ove Rezolucije je ispoštovan u Dejtonskom sporazumu, koji je Republici Srpskoj dao samo status entiteta u okviru suverene države Bosne i Hercegovine.

A dragi prijatelji kada kažem da trebamo biti oprezni ne mislim samo na rusku agresiju na Ukrajinu i mogućnost prelića tog konflikta u našoj regiji nego i u činjenici da Kosovo je u roku od godine dana i dva

mjeseca, doživjelo dva teroristička napada. Prvi 24. septembra prošle godine kada je poginuo policajac, narednik Afrim Bunjaku, i drugi 29. novembra ove godine, znači prošle nedelje napadom na kanal Ibar-Lepenac, od kritične i vitalne važnosti za snabdijevanje vodom i strujom. Dakle, napad na ovaj kanal jeste napad na civilnu populaciju, zločin zabranjen Ženevskom konvencijom.

E sada, mi na Kosovu, mislim i drugdje na Balkanu nemamo više onog nacionalizma masa, koji kao što sam rekao pretvara se u gorivo za ratnu mašineriju raznih diktatora. Ali, sa ovim terorističkim napadom na kritičnu infrastrukturu na Kosovu, gde strada civilno stanovništvo, to je jedan pokušaj da se nacionalizam vrati kod običnih građana. Jer do sad su bacali ručne granate po policijskim stanicama, po zgradama raznih opština ali sad, ovo je prvi napad gde su kao metu imali civilno stanovništvo.

Prije toga, 24. septembra 2023. godine pokušali su da de facto međusobno priznavanje između Kosova i Srbije koje protiče iz Osnovnog sporazuma iz Brisela prošle godine zamijene sa de facto podijelom na terenu.

Ja bih hteo sad da vam malo pokažem šta se to zbivalo te nedelje 24. septembra prošle godine. U ranim jutarnjim satima mene je pozvao Ministar unutrašnjih poslova i kaže meni da su ubili jednog našeg policajca. Kaže da se to desilo u Banjskoj u Zvečanu. A ja ga pitam da li je to blizu pravoslavnog manastira u Banjskoj. On kaže da. I izgleda da ti teroristi su ušli i u manastiru. Prvu misao koju sam imao tog trenutka je bila Sarajevo, 1 mart 1992 godine, kada je jeknula vijest da je jedan pravoslavni srpski pop ubijen tokom jedne svadbe. Posle smo saznali da je on zapravo samo ranjen nije ubijen ali niko više nije mogao da zaustavi rat. Taj teroristički napad desio se blizu pravoslavnog manastira 14 vijeka u Banjskoj, Zvečane. Teroristi, nekoliko desetina njih su ušli i u dvorište manastira, a ono potpuno slučajno u manastiru su bili i negde oko 40 civilnih ljudi, vernika, koji su baš na taj dan došli iz Novog Sada. Ja imam ubeđenje da je Srbija pravila jednu klopku nadajući se da naša policija će pucati na manastir, ozlijediti nekoga od civila tu, i da sa slikom pravoslavnog manastira 14 vijeka, koji izgleda kao švajcarski sir sa mecima kosovske policije ide po svijetu i da da religijski ukus konflikta na Kosovu. Jer, znate kako je rekao Vinston Čerčil, koji mi se - moram da priznam- više sviđa nego što se slažem s njim, rekao je-ako hoćeš jedan konflikt, jedan rat nikada da se ne završava pretvaraj ga u religijski rat, onda mu nema kraja, to je Srbija htela u Banjskoj. Da s jedne strane kaže, evo albanska muslimanska policija a s druge strane pravoslavni srpski manastir. To znači da sa ovim ljudima koji dolaze iz 90-tih, 90-te su još sa nama. Ali, naša policija nije nasela na tu klopku, ona je napravila perimetar oko manastira, sedmoro naših policajaca borilo se više od sat i po vremena sa više od osamdeset tih paravojnih terorista i nisu dali da telo Afrima Bunjakua padne u ruke terorista i nisu dali da oni ubijaju celu našu jedinicu dok je stigla specijalna jedinica naših policijskih snaga, a kad su naši specijalci stigli tamo oni nisu imali šanse, oni su počeli da pobjegnu po planinama, i znate šta ostavili su svoje ranjene drugove i svoje ubijene drugove jer oni su ratnoplaćenici. Ratnoplaćenicima ako ne piše na ugovoru koliko novca dobijaju ako dovedu telo svog druga ili ranjenog druga oni neće uzimati sa sobom. To znači da nije bilo reči o nikakvim ljudima koji veruju u išta drugo osim u novcu. To znači da policija Kosova je najlegitimnija što se tiče profesionalizma, integriteta, i sad i srbi na severnom delu Kosova kada imaju neki problem javljaju kod naše policije. Stvar se drastično promenila i nema više one strepnje, onog straha od tih raznih kriminalnih grupa, paralelnih struktura, od tih siledžija koji terorišu narod bez obzira na nacionalnu pripadnost. Zato, Beograd je postao još nervozniji, jer kad god imaš uspeha oni su još agresivniji, baš zbog uspeha koji si postigao. U prošlosti oni su kontrolisali severni deo Kosova, sad rade terorističke akcije baš zato što nemaju kontrolu više. Terorizam jeste zločin ali nemojmo da zaboravimo da terorizam jeste i nemoć, teroristi su nemoćni, zato oni terorišu. Sad srbi na Kosovu su slobodniji nego prije i sada imamo proces prave integracije u institucije sistema Kosova. Zato na ovom

pozitivnom progresu na koji se nalazimo ja bih mogao reći da dok je Milošević porastao na kosovskom mitu četiri decenije kasnije Vučić pada na stvarnosti Kosova.

Hibridni rat je trajni pokušaj državnog udara. Danas hibridni rat je postao kinetički rat zbog napada na našu kritičnu infrastrukturu ali istovremeno mi nemamo unutrašnje bezbjednosne prijetnje kao prije koju ne možemo da kontrolišemo i riješimo. Bezbjedonosne probleme izazvane Srbijom riješavamo oduvek silom zakona demokratske države. Oni terorizam, mi demokratiju i već tri i po godine mi stalno pobeđujemo. Sve se ovo odvija dok mi imamo ovaj dijalog u Briselu. Ja imam utisak status Srbije u 21 vijeku je današnje pitanje i ovde je status odnosa sa Kosovom ključan. U Briselu mi ne govorimo više o status Kosova, to je završeno. Kosovo je demokratska republika, nezavisna država. Ali to što mi radimo u Briselu jeste mi tamo razgovaramo o status Srbije. Ja sam počašćen time što sam pozvan da dam svoj doprinos. Dakle, današnje pitanje je kakav status Srbije za 21.vijek. Naši partneri pokušavaju odrediti status Srbije prema statusu odnosa Srbije sa Kosovom. Znači, status Srbije odnosa sa Kosovom je konstituivan i ključan za budući status Srbije. Ovo je direktna posljedica činjenice da su sve konstitutive jedinice bivše Jugoslavije proglasile nezavisnost osim Srbije. Svi smo mi proglasili nezavisnost. Kosovo je proglasili nezavisnost od Srbije e sada je vreme da i Srbija proglašava nezavisnost od Kosova, ali ja bih rekao i od Bosne i Hercegovine, i od Hrvatske, i od Crne Gore i od Severne Makedonije. Jer kako kaže istaknuti političar iz Srbije Nenad Čanak: u bivšoj Jugoslaviji je bilo osam jedinica a sada je 7 država. Gde je jedna? Opet ponavljam, Srbija želi da podijeli Bosnu od straha da će se ona sama još više podijeliti. Govore o nekakvom imaginarnom pridruživanju Republike Srpske da ne bi govorili o vraćanju visokom stepenu autonomije Vojvodine.

Srbija s druge strane kod nas stalno govori o ugroženosti prava srba na Kosovu. Ali građani Kosova srpske nacionalnosti će prije postati evropskim građanima nego građani Srbije. Mi se brinemo o svim našim građanima i garantujemo ljudska prava i prava manjina. Ili, kako su to predstavili eminentni pravnici Savjeta Evrope: Kosovo garantuje prava manjina preko svakog međunarodnog standarda. Prema našem Ustavu, predviđena je zaštita kolektivnih prava zajednica koje nisu većinske. Ovo poglavlje Ustava je nepromjenjivo, niko ne može pokrenuti niti usvojiti izmjenu koja bi smanjila prava predviđena u ovom poglavlju. Ustav predviđa kvote za pripadnike manjina u svim višim državnim imenovanjima: svim sudovima, Ustavnom sudu, Državnom tužilaštvu, odborima nezavisnih institucija, općinskim vijećima, a također i zapošljavanju u javnom sektoru. Ustav predviđa pravo veta za predstavnike manjina u postupku koji se odnosi na izmjene Ustava. Ustav predviđa kategoriju vitalnih zakona, 18 njih, čije usvajanje i ukidanje može biti izvršeno samo konstitutivnim glasovima predstavnika manjina u Skupštini (a to su svi zakoni koji se odnose na obrazovanje, granice lokalne samouprave, kulturna pitanja, jezik, državne praznike itd. i imaju status vitalnih zakona). Ustav predviđa garantovanu kvotu za manjine na pozicijama zamjenika premijera, i prvi put u vladi Kosova zamenik premijera je iz bošnjačke zajednice, Emilija Redžepi. Oduvek od naše vlade zamenik premijera je bio srbin, sad ja imam srpskog ministra imam tri srba koji su zamjenici ministra, imam i ministra iz turske zajednice, egipćanske itd ali zamenica premijera je iz bošnjačke zajednice koja zapravo je najveća manjina posle srba. Treba ovom prilikom još nešto reći: srpski jezik je službeni jezik na celom Kosovu u svaki nivo administracije, na mom diplomatskom pasošu piše Republika Kosova ćirilicom, ovo nije bio slušaj tokom bivše Jugoslavije, ćirilicom piše Republika Kosovo. Od 38 opština koje ima Kosovo 10 su sa srpskom većinom, zahvaljujući Marti Ahtisariju, koji je bio posrednik tokom razgovora u Briselu, pre nego što smo mi proglasili nezavisnost. Osim toga, drugi kanal javne televizije RTK je na srpskom jeziku 24/7, imamo zamenika Ombduspersona koji je srbin, po svim

bordovima javnih proizvođača imamo srbe, istovremeno 17% lokalnih odbornika po Kosovu su srbi. Policijski kadeti u zadnjih dve godine, 11% su srbi. Pozitivna diskriminacija, afirmativna akcija, ja garantujem kao premijer da će se ovo poštovati svugdje svo vreme.

I mi radimo ovo ionako na Kosovu 93% stanovništva su albanci ali ja nisam premijer sama albanaca, imamo i 4% srba i takođe 3% drugih nevećinskih zajednica. E sad problem koji imamo jeste to da još živi ideja da neki ljudi ne mogu živjeti kao manjina i ova ideja nije samo apsurdna već i opasna. Ne postoji izabrani narodi. Svi smo većina u jednoj zemlji a manjina u drugoj. Odbijanje da se to prihvati znači nastavljenje puta prošle politike koja nas neminovno vodi ka sukobima i povratku u prošlost. Srbi koji su se integrisali na Kosovu su slobodni srbi. Sloboda nije anarhija, sloboda živi najbolje, najviše tu gde imamo vladavinu prava.

Srbi na Kosovu shvataju da Srbija ne riješava više njihove probleme nego ih upotrebljava da bi nama stvarala probleme. Srbija želi podijelu Kosova, ponekad teritorijalnu podijelu a ponekad podijelu postojeće asocijacije opština na Kosovu na srpski i albanski deo. Kosovo je proglašeno multi-etničkim prema prijedlogu Marti Ahtisaarija. Srbija sada traži monoetničku asocijaciju opština na srpskom većinom.

Znači ucenjivanje od strane Srbije je jedan nemogući izbor. Oni traže ili podjelu teritorije Kosova ili podjelu asocijacija opština Kosova. Podjelu teritorija na albanski i srpski deo ili podjelu asocijacija opština na albanske i srpske opštine. Ali ovo ucenjivanje je neprihvatljivo i ja mislim da su oni sada razumeli da od dviju loših varijanta ne moraš da biraš nijednu od njih. Znači demokratska republika Kosovo kaže ne ucenjivanju Srbije nego normalizaciji odnosa putem uzajamnosti u međusobnom priznavanju.

Dragi prijatelji,

Mi smo veoma oprezni ali nikad se ne bojimo iako Srbija aktivno podržava ove nasilne pokušaje destabilizacije Kosova i ona je se ohrabrila ruskom agresijom u Ukrajini.

Mi smo normalna država ali abnormalni odnosi koje imamo sa Srbijom postoje jer Srbija nije normalna država. Znači, ja sam odavno izašao iz srpskih zatvora, zapravo sutra biće 23 godine od kada sam izašao od srpskih zatvora ali vlast u Srbiji nije izašla iz vremena kada sam ja bio tamo zatvoren. I interesantno je da oni ne poštuju kapitulaciju u Kumanovu potpisanu od strane Miloševićevih generala: Svetozara Marjanovića i Obrada Stevanovića. Ova dva, jedan general policije jedan general vojske sa generalom Majk Džeksonom, 9 juna 99 godine su potpisali kapitulaciju Srbije. I snage NATO-a su ušli na Kosovu a srpska vojska i policija imali su 11 dana da izađu vani prema Srbiji. E sad, ja mislim da najmanje što može da uradi službeni Beograd je da poštuje kapitulaciju Miloševića. Milošević je kapitulirao, ali oni ne poštuju kapitulaciju Miloševića. To znači da oni žele još jednu kapitulaciju. Kako mi da razumijemo drugačije ovo? Oni svo vreme kažu da je Milošević bio veliki lider ali je napravio par grešaka. Ako je bio veliki lider i kapitulirao onda bar trebaju da poštuju to, ali oni ne priznaju tu kapitulaciju jer oni žele da budu i da se prikažu da su veći Miloševići od samog Miloševića. Ja ovu pojavu vidim svugdje. Vidim kako gospođa Svijarović i gospodin Dodik žele da se prikažu da su veći srbi od Vučića i veći rusi od Putina, kao što Vučić želi da se pokaže da je veći Milošević od Miloševića. Znači, srž problema je u tome što oni ne poštuju kapitulaciju Miloševića. Ne mare oni toliko za 2008 godinu kada smo mi proglasili nezavisnost nego za 1999 godinu kada smo se mi oslobodili. E sad, ovo se odvija u jedno vreme kada Rusija koja je oduvijek

bila anti zapadna nakon agresije u Ukrajini jeste i anti evropska. Zbog toga je danas Evropska Unija važnija nego ikada.

Srbija već godinama djeluje kao produžena ruka ruskih interesa na Balkanu, koristeći bliske političke, ekonomske i kulturne veze za destabilizaciju regiona. Kroz otvorenu podršku Republici Srpskoj, dakle sjevero-istočnoj Bosni i njenim secesionističkim politikama, kao i kroz odbijanje da uvede sankcije Rusiji zbog agresije na Ukrajinu, Srbija aktivno doprinosi širenju ruskog uticaja. Propagiranjem proruskog retorike i energetske zavisnosti od Rusije, Beograd postaje ključni alat Moskve u pokušaju da blokira evropske integracije i unese nestabilnost u region. Ova politika ne samo da ugrožava mir i stabilnost Balkana, već i podriva suverenitet susjednih država i zajedničku budućnost u Evropskoj Uniji. A učestvovanjem na sastancima BRICS-a, Srbija je preuzela ulogu da dokaže da na tlu Evrope ima dobrog, čak i boljeg života, van EU-a i NATO-a. Znači, ovo je zadaća koju je dobila Srbija od Kremlja, da dokaže da ima boljeg života van Evropske Unije i van NATO-a.

U posljednje 3 godine od početka ruske agresije nad Ukrajinom, Srbija je izvozila u Rusiju približno tri i po milijardi evra robe i usluga, dok je uvozila oko 6 milijardi. Sada se ponašaju kao mala Rusija na Balkanu jer žele veliku Srbiju. Mi znamo da ova degradacija je u Srbiji po svakoj sferi života tamo, uključujući i medije i kulturu. Prije četvrt vijeka Srbija je imala duo Zoran Đinđić – Slavko Ćuruvija, a sada je prešla na duo Aleksandar Vučić – Željko Mitrović. Srbija je naj kič država u Evropi. I nije čudno što tamo na vlasti su stranke genocida – SPS i SNS koji nastavljaju put radikalaca.

Naš je zadatak okrenuti se ka Evropi što brže i u što potpunijem smislu za demokratiju, poštovanje ljudskih prava i osnovnih sloboda. A održivi evropski mir na Balkanu biti će postignut kada ulica "Ilije Garašanina" u Beogradu bude preimenovana u ulicu "Latinke Perović".

Dragi prijatelji,

Bošnjaci su faktor stabilnosti u svim državama regiona: u Srbiji gde ih je većina u Sandžaku, u Crnoj Gori gdje su treća skupina po broju i također na Kosovu gde su najveća manjina poslije Srba. I bošnjaci svugdje na Balkanu, kao i u dijaspori, saraduju odlično sa albancima, gajući bezuslovno gostoprimstvo, društveni suživot i dobre susjedske odnose.

Zato nek radimo zajedno jer možemo i bolje i više.

Hvala Vam puno!

Hvala puno na ovo gostoprimstvo i na sve diskusije. Niko ne dolazi u Sarajevo a da se ne vrati uskoro opet. Znači biće još više dolaska sa naše strane iz Republike Kosova u Sarajevo ali također i vi kada možete sada samo sa ličnom kartom dolazite sledeće godine i tamo imate prijatelja, partnera u formi vlade Republike Kosova i svih institucija naše nezavisne države.

Na kraju želim da naglasim da Kosovo iako nije velika država je jedan veliki primer da demokratski napredak, ekonomski rast idu zajedno, živimo u vremenima kada neke sile i supersile žele da dokažu da na razvoju i ekonomskom rastu ne treba demokratija, ne trebaju ljudska prava, ne treba vladavina prava, ali mi smo pokazali i dokazali da je moguće da imamo i ekonomsko i privredni rast s jedne strane i demokratski napredak s druge strane. Također pokazali smo da u međuvremenu neke od najvećih sigurnosnih izazova smo dobro, uspešno menadžirali. Želimo da na ovoj osnovi gradimo prijateljstvo sa Bosnom i Hercegovinom i zajedno što brže krenemo prema evro-atlantskim integracijama. Bosna i

Hercegovina s jedne strane i Republika Kosova s druge strane nisu problem ali Bosna i Hercegovina i Republika Kosova imaju problema i jedan im je zajednički, a taj zajednički problem je baš vaš istočni sused i naš severni sused koji je isti sused. Mi ne možemo da menjamo ni geografiju ni istoriju ali menjaćemo na bolje zajedno našu budućnost.

Hvala Vam puno!